

- prowadzenie efektywnego monitoringu obecnych i planowanych zmian zachodzących w środowisku,
- planowanie obiektów energetyki wiatrowej w maksymalnym odizolowaniu od obiektów przeznaczonych na stały pobyt ludzi,
- prowadzenie analiz scenariuszowych i budowanie modeli zmian funkcji przestrzeni w relacji do istniejących i potencjalnych zagrożeń środowiskowych,
- ograniczanie zagospodarowania na terenach zagrożonych powodzią.
- **Aktywizacja rynku na rzecz ochrony środowiska**
  - stosowanie w systemie zamówień publicznych oraz publicznych dotacji i dofinansowań preferencji dla przedsiębiorstw o proekologicznym podejściu w ramach prowadzonych działalności (stosowanie systemów zarządzania środowiskowego, certyfikacja działalności),
  - promocja i wsparcie dla zastosowania w przedsięwzięciach i procesach koncepcji najlepszych dostępnych technik (BAT),
  - upowszechnianie zastosowania w przedsiębiorstwach, zwłaszcza z gałęzi o znacznym negatywnym wpływie na środowisko, systemów zarządzania środowiskowego i systemu EMAS,
  - stosowanie innowacyjnych prośrodowiskowych rozwiązań w inwestycjach finansowanych ze środków publicznych,
  - rekompensowanie samorządom lokalnym strat w środowisku na skutek realizowanych inwestycji.
  - stałe podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa,
  - zapewnienie społeczeństwu dostępu do właściwej i możliwie dokładnej informacji o środowisku,
  - zwiększenie roli wiedzy i innowacyjności w procesie zrównoważonego rozwoju społeczeństwa i gospodarki województwa,
  - dbałość, aby wdrażane i upowszechniane nowe technologie i procesy miały charakter prośrodowiskowy,
  - zwiększenie roli ochrony środowiska w procesie planowania przestrzennego,
  - zachowanie równowagi przyrodniczej w procesie organizacji przestrzeni regionu,
  - uruchomienie mechanizmów prawnych, organizacyjnych, ekonomicznych i edukacyjnych prowadzących do rozwoju proekologicznych postaw w procesach produkcji, świadczonych usług i charakteru postaw konsumenckich.

7.3. Kierunki ochrony środowiska w powiecie sępoleńskim

Jako podstawowy cel ekologiczny na obszarze powiatu sępoleńskiego przyjęto: „**Powiat sępoleński obszarem wysokiej jakości życia mieszkańców**”.

Przyjęty cel zgodny jest z założeniami „Strategii rozwoju powiatu sępoleńskiego” – uchwała Nr XV/94/08 Rady Powiatu w Sępólnie Krajeńskim z dnia 30 stycznia 2008 r., która między innymi zakłada: rozwój systemów odprowadzania i oczyszczania ścieków, segregację i utylizację odpadów, realizację obwodnic miast: Sępólno Kraj., Kamień Kraj. i Sępólno Krajeńskie, poprawę stanu technicznego dróg powiatowych i gminnych, wsparcie ekologicznych systemów grzewczych, propagowanie zasad ekorozwoju, poprawę efektywności gospodarowania na terenach wiejskich itd.

Realizacja celu głównego jest możliwa pod warunkiem przyjęcia jako powszechnie obowiązującej zasady zrównoważonego rozwoju, identyfikacji określonych priorytetów ochrony środowiska oraz realizacji celów cząstkowych. Ocena aktualnego stanu środowiska

na obszarze powiatu i identyfikacja najważniejszych problemów ekologicznych jest podstawą do wyznaczenia następujących celów cząstkowych:

- zachowanie i kształtowanie różnorodności biologicznej,
- ochrona gruntów przed erozją i przeciwdziałanie degradacji gleb,
- systematyczna poprawa jakości wód powierzchniowych, zwłaszcza jezior,
- zachowanie jakości wód podziemnych i ich ochrona przed degradacją,
- dbanie o wysoką jakość powietrza atmosferycznego,
- poprawa warunków klimatu akustycznego głównie w rejonie ciągów komunikacyjnych,
- wdrożenie nowoczesnego systemu gospodarki odpadami, opartego na segregacji, odzysku odpadów,
- tworzenie międzygminnych struktur gospodarki odpadami,
- systematyczne zwiększanie terenów leśnych powiatu,
- kształtowanie systemu obszarów chronionych,
- rozbudowa zbiorczych systemów kanalizacyjnych,
- zachowanie i kształtowanie różnorodności biologicznej,
- ochrona złóż kopalin przed nieracjonalną eksploatacją i rekultywacja terenów poeksploatacyjnych,
- wspieranie wykorzystywania alternatywnych źródeł energii,
- podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa powiatu.
- modernizacja i rozbudowa oczyszczalni ścieków i sieci kanalizacyjnych dla miejscowości o zwartej zabudowie oraz budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na obszarach o rozproszonej zabudowie.

Działania systemowe są zabiegami, które z racji swojej specyfiki, traktują środowisko przyrodnicze jak organizacyjną całość. Nie można w tym miejscu wykazać, w jakim stopniu realizacja tych celów ekologicznych wpłynie na bezpośrednią minimalizację czy neutralizację zidentyfikowanych najważniejszych problemów ekologicznych regionu. Nie można również wykazać, że przy braku realizacji kierunków działań zawartych w w/w celach jest szansa, aby zdiagnozowane najważniejsze problemy uległyby choćby częściowemu rozwiązaniu.

8. WNIOSKI Z OCENY AKTUALNEGO STANU ŚRODOWISKA

Tabela Nr 26 Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
Powierzchnia ziemi	
<ul style="list-style-type: none"> - niski stopień degradacji powierzchni ziemi; - urozmaicona rzeźba terenu; - brak obszarów szczególnie narażonych - OSN; - brak terenów osuwiskowych; 	<ul style="list-style-type: none"> - przewaga gleb o niskich klasach bonitacyjnych; - skażenia gleb przy głównych traktach komunikacyjnych droga krajowa nr 25 (metale ciężkie);
Zasoby i jakość wody	
<ul style="list-style-type: none"> - dobra jakość wód podziemnych w utworach czwartorzędowych; - wysoka zasobność wód w poziomach kenozoicznych; - zadowalająca jakość wód podziemnych w okolicy składowiska odpadów; 	<ul style="list-style-type: none"> - średnia jakość wód powierzchniowych; - małe roczne opady;

Mocne strony	Słabe strony
Surowce naturalne	
<ul style="list-style-type: none"> - dostępność do złóż kopalin pospolitych (piaski, żwiry); 	<ul style="list-style-type: none"> - brak złóż kopalin podstawowych; - występowanie nielegalnego wydobycia kopalin; - ograniczenia wynikające z zakazów obowiązujących w KPK;
Zasoby przyrody	
<ul style="list-style-type: none"> - objęcie ochroną prawną 96,16 % powierzchni gminy; - wysoki stopień lesistości i jeziorności; - liczne zasoby zwierzyny łownej; - występowanie rzadkich i zagrożonych gatunków roślin; - liczne formy ochrony przyrody; 	<ul style="list-style-type: none"> - niewystarczająca dbałość mieszkańców gminy o swoje zasoby przyrodnicze; - konsumpcyjny tryb życia;
Powietrze	
<ul style="list-style-type: none"> - dostępność paliw ekologicznych; 	<ul style="list-style-type: none"> - niekorzystna struktura paliw w systemach grzewczych; - pogarszająca się jakość powietrza (Klasa C); - przekroczenia norm hałasu komunikacyjnego; - słaby rozwój gazyfikacji gminy; - opory lokalnej społeczności dotyczące lokalizacji ferm wiatrowych;
Gospodarka wodno-ściekowa	
<ul style="list-style-type: none"> - wysoki stopień zwodociągowania (95,5 %); - średni stopień skanalizowania (48,8 %); - przystąpienie do realizacji modernizacji oczyszczalni ścieków; 	<ul style="list-style-type: none"> - słaby rozwój małej retencji; - dekapitalizacja istniejącej sieci urządzeń melioracji szczegółowej; - intensyfikacja produkcji rolniczej;
Gospodarka odpadami	
<ul style="list-style-type: none"> - rozwijanie selektywnej zbiórki odpadów komunalnych w oparciu o PSZOK; - brak zakładów zaliczanych do kategorii wysokiego ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych; - brak w ostatnich latach zdarzeń mających znamiona poważnych awarii; - pośrednictwo w dofinansowaniu unieszkodliwiania odpadów zawierających azbest; 	<ul style="list-style-type: none"> - składowanie jako dominujący sposób unieszkodliwiania odpadów; - wzrost kosztów unieszkodliwiania odpadów komunalnych;

Przeprowadzona diagnoza otoczenia strategicznego gminy i jej potencjału oraz analiza SWOT pozwoliły na ustalenie celów strategicznych zmierzających do realizacji wizji Gminy Sępólno Krajeńskie. Cele strategiczne zostały opracowane zgodnie z zasadami polityki strukturalnej Unii Europejskiej. Zatem są to cele ambitne, precyzyjne, realne i mierzalne. Cele te zaprezentowano szczegółowo w rozdziale: PODSUMOWANIE.

Gmina Sępólno Krajeńskie w swojej działalności reprezentuje postawę partnerską i deklaruje, że jest to jedna z kluczowych dla niej wartości. W związku z tym, zdecydowano określić cele strategiczne i operacyjne z uwzględnieniem możliwości kontynuacji współpracy z obecnymi Partnerami Gminy, w tym zwłaszcza organizacjami pozarządowymi, a także nawiązywaniu relacji partnerskich z nowymi podmiotami

reprezentującymi zarówno sektor publiczny, jak i prywatny. Bardzo istotne dla Gminy Sępólno Krajeńskie w perspektywie lat 2014 – 2021 będzie nawiązywanie współpracy partnerskiej zwłaszcza z innymi jednostkami samorządu terytorialnego, w celu realizowania projektów inwestycyjnych m.in. w ramach tzw. Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych. W 2014 roku podpisane zostanie porozumienie w ramach współpracy gmin.

Należy jednak podkreślić, że sformułowane w w/w dokumentach cele strategiczne i operacyjne nie stanowią zamkniętego katalogu działań Gminy Sępólno Krajeńskie. Mogą się one zmieniać wraz z rozwojem sytuacji.

9. USTALENIA PROGRAMU

9.1. Kierunki ochrony środowiska – wytyczne

- prowadzenie edukacji ekologicznej w celu podniesienia świadomości ekologicznej mieszkańców gminy Sępólno Krajeńskie,
- przestrzeganie kodeksu dobrej praktyki rolniczej,
- wdrożenie i prowadzenie racjonalnego systemu gospodarowania odpadami,
- prowadzenie selektywnej zbiórki odpadów u źródła oraz przez podmioty zajmujące się przetwarzaniem odpadów,
- prowadzenie i doskonalenie Regionów Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych (RIPOK),
- monitoring składowiska odpadów,
- segregacja odpadów trafiających na składowisko z wyodrębnianiem odpadów nadających się do przetworzenia - odzysku,
- kanalizacja terenów zurbanizowanych,
- budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków, w miejscach gdzie jest niemożliwa lub ekonomicznie nieuzasadniona budowa sieci kanalizacyjnej,
- modernizacja oczyszczalni ścieków tzw. efekt końca rury,
- zwiększanie stopnia zwodociągowania gminy,
- zmniejszenie emisji pyłów lub gazów do powietrza poprzez modernizację systemów grzewczych,
- zrównoważone wykorzystanie bogactw naturalnych poprzez stosowanie odnawialnych źródeł energii (pompy ciepła, instalacje solarne, elektrownie wodne i wiatrowe, biopaliwa),
- usuwanie i wymiana pokryć dachowych zawierających azbest,
- dalsza poprawa jakości wód powierzchniowych,
- zachowanie dobrej jakości wód podziemnych i ich ochrona przed degradacją,
- regulacja stosunków wodnych na gruntach rolnych,
- zwiększenie zadrzewień i zakrzaceń na gruntach gminnych,
- zwiększenie lesistości obszaru gminy przez zalesianie gruntów najslabszych klas bonitacyjnych.

9.2. Rodzaj i harmonogram przedsięwzięć proekologicznych planowanych na lata 2014-2017 z perspektywą do 2021 r.

Działania programowe w zakresie ochrony środowiska na obszarze gminy Sępólno Krajeńskie wynikają z jednej strony z niezadowalającego stanu środowiska, w tym poszczególnych jego komponentów, z drugiej zaś strony z rozwoju procesów urbanizacyjnych, w tym rozwoju gospodarki, turystyki i budownictwa mieszkaniowego. Procesy te powodują nieustanne powstawanie nowych zagrożeń, które powinny być minimalizowane już na etapie planowanego rozwoju. Bardzo istotne jest także podjęcie działań zmierzających do zapewnienia trwałej ochrony terenów i obiektów o najwyższych na terenie gminy zasobach przyrodniczych i walorach krajobrazowych.

Poniżej zamieszczono kierunki działań proekologicznych do 2021 r.

Zastosowano podział na następujące bloki zagadnień tematycznych:

- ochrona przyrody, różnorodności biologicznej i krajobrazu,
- ochrona i przywrócenie wartości użytkowej gleb,
- ochrona przed odpadami,
- gospodarka ściekowa i ochrona wód,
- ochrona powietrza atmosferycznego,
- ochrona przed hałasem i polami elektromagnetycznymi,
- pozostała działalność (edukacja ekologiczna, poważne awarie, promieniowanie jonizujące).

Realizacja działań wymienionych w programie we wszystkich ww. dziedzinach pozwoli na sukcesywną poprawę stanu środowiska gminy oraz spełnianie wymogów prawa krajowego w zakresie ochrony środowiska z zachowaniem wymogów i standardów Unii Europejskiej.

9.2.1. Ochrona przyrody, różnorodności biologicznej i krajobrazu

Kierunki działań w zakresie ochrony przyrody i krajobrazu obejmują zminimalizowanie zmniejszenia różnorodności biologicznej gminy na poziomie wewnątrzgatunkowym (genetycznym), gatunkowym i ponadgatunkowym (ekosystemowym i krajobrazowym). Podstawą wszelkich działań w tym zakresie powinna być kompleksowa inwentaryzacja przyrodnicza, której wynikiem powinno być obejmowanie ochroną prawną wszystkich terenów i tworów przyrody cennych przyrodniczo wymagających ochrony.

Do najbardziej istotnych problemów i zagrożeń w zakresie ochrony zasobów przyrodniczych na terenie gminy Sępólno Krajeńskie należy zaliczyć:

- zagrożenie dla walorów krajobrazowych, w szczególności na obszarze Krajeńskiego Parku Krajobrazowego poprzez rabunkową, nie uporządkowaną gospodarkę rolną i leśną,
- intensyfikację rolnictwa, poprzez zwiększanie zużycia nawozów mineralnych i pestycydów. Tym samym przedostawanie się substancji chemicznych do gleby i wód gruntowych, powodując procesy eutrofizacji, zakwaszenia gleb,
- rozwój budownictwa mieszkaniowego i ruchu turystycznego,
- stopniowy zanik śródleśnych i śródpolnych oczek wodnych stanowiących ostoję różnorodności biologicznej,

Głównym celem ochrony zasobów przyrodniczych na terenie gminy jest zachowanie, właściwe wykorzystanie oraz odnawianie i przywracanie do stanu właściwego jej składników,

w szczególności ekosystemów zachowanych w stanie naturalnym lub zbliżonym do naturalnego. Ochrona najcenniejszych przyrodniczo ekosystemów i siedlisk powinna być realizowana poprzez obejmowanie ich ochroną prawną m.in. jako rezerwaty przyrody, użytki ekologiczne czy obszary Natura 2000.

Tabela Nr 27 Kierunki działania na lata 2014-2017 w zakresie ochrony przyrody, różnorodności biologicznej i krajobrazu Gminy Sępólno Krajeńskie

Lp.	Prowadzone działania	Jednostki realizujące /współpracujące	Rola samorządu gminnego
1.	Realizacja „Planu ochrony Krajeńskiego Parku Krajobrazowego”	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska przy współpracy Krajeńskiego Parku Krajobrazowego, Inwestorzy	Współpraca
2.	Opracowanie dokumentacji i utworzenie kolejnych pomników przyrody i użytków ekologicznych	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska oraz rada gminy	Zadanie własne
3.	Popularyzowanie idei ochrony przyrody w społeczeństwie	Zadanie własne wszystkich jednostek	Zadanie własne
4.	Kontrola przestrzegania przepisów o ochronie przyrody w trakcie gospodarczego wykorzystywania jej zasobów	Zadanie własne wszystkich jednostek	Zadanie własne
5.	Zalesianie gruntów rolnych	Właściciele gruntów, ARiMR, Nadleśnictwa	Współpraca
6.	Wprowadzanie zadrzewień śródpolnych	Rada gminy, właściciele i użytkownicy gruntów	Współpraca

Cele średniookresowe do 2021 r.:

- Zachowanie dla przyszłych pokoleń terenów o wyróżniających się w skali regionu walorach przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych,
- Utrzymanie różnorodności biologicznej gminy Sępólno Krajeńskie na poziomie wewnątrzgatunkowym (genetycznym), gatunkowym i ponadgatunkowym (ekosystemów i krajobrazu).

9.2.2. Ochrona i przywrócenie wartości użytkowej gleb

Podstawowym działaniem proekologicznym w zakresie ochrony powierzchni ziemi jest zapewnienie racjonalnego sposobu pozyskiwania surowców naturalnych.

Na obszarze gminy Sępólno Krajeńskie występują złoża surowców, głównie kruszyw. Ich rozmieszczenie jest nierównomierne. Eksploatowane do końca 2013 r., złoża kruszyw mineralnych, głównie piasków i żwirów, zlokalizowane jest w miejscowości: Wiśniewa.

W efekcie prowadzonej eksploatacji powstały wyrobiska, niekiedy głębokie i zawodnione, co w efekcie prowadzić może do mniejszej lub większej degradacji środowiska przyrodniczego i obniżenia walorów krajobrazowych terenu. Na terenie gminy, tak jak zresztą w innych rejonach, mamy do czynienia z dwoma formami eksploatacji: zalegalizowaną przez uprawnione podmioty gospodarcze na podstawie koncesji oraz nielegalną, tzw. „dziką”. Eksploatacja legalna odbywa się na podstawie koncesji, w której określone są jej warunki, w tym m.in. powierzchnia obszaru i terenu górniczego, metoda wydobycia, głębokość wyrobiska, sposób rekultywacji terenu po zakończeniu wydobycia. Największe szkody w środowisku przyrodniczym powoduje eksploatacja „dzika”, która odbywa się w miejscach przypadkowych, bez rozpoznania wielkości i zasięgu złoża. Wydobycie w takich miejscach,

bez odpowiedniego sprzętu powoduje często naruszenia stabilności skarp zboczy, rynien jeziornych czy zniszczenie cennych form geomorfologicznych oraz powoduje powstawanie „ran” w krajobrazie. Wyrobiska te najczęściej stają się z czasem miejscami wysypywania śmieci i odpadów.

Złóża kopalin należą do najważniejszych bogactw naturalnych zarówno całego powiatu jak i gminy. Poznanie ich oraz racjonalne gospodarowanie stanowi podstawę rozwoju przemysłu wydobywczego, budownictwa, rolnictwa, komunikacji i innych gałęzi przemysłu. Większość surowców nadaje się tylko do jednorazowego wykorzystania. Ulegają więc bezpowrotnemu wyczerpaniu. Gospodarka nieodnawialnymi zasobami środowiska wymaga szczególnego planowania, gdyż musi przyczynić się do trwałego wzbogacenia regionu.

Najistotniejszym kierunkiem działań w zakresie ochrony zasobów kopalin jest ich racjonalne pozyskiwanie zgodnie z przepisami prawa geologicznego i górniczego oraz wydanymi koncesjami. Nie mniej ważne są też działania ukierunkowane na rekultywację terenów zdegradowanych w wyniku prac wydobywczych. Sposób rekultywacji i zagospodarowania terenu po zakończeniu eksploatacji określa terenowy organ administracji geologicznej - Starosta. W gminie Sępólno Krajeńskie tak jak i w całym powiecie sępoleńskim, tereny poeksploatacyjne rekultywowane są głównie w kierunku rolnym lub leśnym.

Rekultywacja jest to proces polegający na przywróceniu wartości użytkowych gruntom zdegradowanym, przez poprawienie ich właściwości fizycznych i chemicznych, a także właściwe ukształtowanie rzeźby terenu, uregulowanie stosunków wodnych, odtworzenie gleb, wprowadzenie zieleni okrywowej, umocnienie skarp i wybudowanie niezbędnych dróg dojazdowych itp.

Głównym celem rekultywacji jest:

- zmniejszenie uciążliwości związanych z istnieniem zdegradowanego nieużytku,
- przywrócenie terenu do pełnienia poprzednich funkcji lub stworzenie warunków do innego (nowego) zagospodarowania.

Tabela Nr 28 Kierunki działań proekologicznych na lata 2014-2017 w zakresie ochrony i przywrócenia wartości użytkowej gleb Gminy Sępólno Krajeńskie

Lp.	Prowadzone działania	Jednostki realizujące /współpracujące	Rola samorządu gminnego
1.	Rekultywacja terenów po zakończeniu eksploatacji złoża z przywróceniem użytkowych walorów środowiska	Podmioty gospodarcze eksploatujące złoża/ Okręgowy Urząd Górniczy, Starosta	Współpraca ze Starostą
2.	Likwidacja i rekultywacja wszystkich „dzikich” miejsc eksploatacji kopalin	Podmioty gospodarcze eksploatujące złoża/Starosta	Współpraca ze Starostą
3.	Racjonalne pozyskiwanie kopalin ze złóż	Podmioty gospodarcze eksploatujące złoża	Współpraca
4.	Prowadzenie okresowych badań jakości gleby i ziemi	WIOŚ/Starosta	Współpraca
5.	Prowadzenie obserwacji terenów osuwiskowych	Starosta	Współpraca
6.	Ochrona gruntów rolnych o wysokich walorach użytkowych	Starosta/Burmistrz	Zadanie własne
7.	Wprowadzanie zadrzewień przy ciągach komunikacyjnych	Właściciele i administratorzy dróg	Współpraca
8.	Ochrona obszarów wodno-błotnych głównie na gruntach pochodzenia organicznego	KPK	Współpraca

Cele średniookresowe do 2021 r.:

- Utrzymanie dobrej jakości zasobów glebowych przy efektywnym i nieszkodliwym wykorzystaniu potencjału produkcyjnego ziemi. Działania ochronne powinny być prowadzone przede wszystkim na obszarach o zaawansowanej degradacji jak również zapobiegawczo na obszarze całej gminy. W pierwszej kolejności należy ograniczać, poprzez odpowiednie zadania, źródła przekształcania i degradacji ziemi (i jednocześnie zasobów glebowych), którymi są: rolnictwo, budownictwo, eksploatacja kopalni, transport oraz gospodarka odpadami.
- Stwarzanie warunków do intensyfikacji prac nad pozyskiwaniem i wykorzystaniem surowców odnawialnych.

9.2.3. Ochrona przed odpadami

Cele i działania w zakresie gospodarki odpadami w gminie określono w oparciu o dokumenty wyższego rzędu tj.: - wytyczne Krajowego Planu Gospodarki Odpadami, Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami oraz w oparciu o aktualną sytuację w zakresie gospodarki odpadami w gminie Sępólno Krajeńskie i prognozę dotyczącą wytwarzania odpadów.

Tabela Nr 29 Kierunki działań proekologicznych na lata 2014 – 2017 w zakresie gospodarki odpadami na terenie gminy Sępólno Krajeńskie

Lp.	Prowadzone działania	Jednostki realizujące/ współpracujące	Rola samorządu gminnego
1.	Pełne wdrożenie i dalsze zwiększanie zakresu selektywnej zbiórki odpadów	Gmina, przedsiębiorcy, właściciele nieruchomości	Współpraca
2.	Likwidacja zagrożeń środowiska powodowanych przez nielegalne składowanie odpadów (likwidacja dzikich wysypisk śmieci)	Gmina	Zadanie własne
3.	Realizacja programu - bezpieczne dla zdrowia ludzi usunięcie wyrobów zawierających azbest i zdeponowanie ich na wyznaczonych składowiskach w sposób eliminujący ich negatywne oddziaływanie	Właściciele i zarządcy nieruchomości/Gminy/ Powiatowy Inspektorat Nadzoru Budowlanego/upoważnione przedsiębiorstwa	Współpraca
4.	Doskonalenie lokalnego systemu gospodarki odpadami w oparciu o PSZOK	Gmina	Zadanie własne
5.	Dostosowanie postępowania z odpadami do wymogów prawa	Burmistrz/ Starosta,	Nadzór i kontrola wydawanych decyzji
6.	Zamknięcie i rekultywacja składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne we Włóścibórku	Zarządca składowiska/Marszałek /Gmina	Nadzór i kontrola wydawanych decyzji
7.	Uregulowanie formalnego i faktycznego stanu gospodarki odpadami w przedsiębiorstwach oraz wdrażanie nowoczesnych technologii produkcji (bezodpadowych i małodopadowych oraz eliminujących wytwarzanie odpadów niebezpiecznych)	Przedsiębiorcy/WIOŚ (kontrola)/Starosta/ Burmistrz	Nadzór i kontrola wydawanych decyzji

Lp.	Prowadzone działania	Jednostki realizujące/ współpracujące	Rola samorządu gminnego
8.	Podnoszenie świadomości ekologicznej całego społeczeństwa (poprzez organizowanie konkursów, prowadzenie zajęć w szkołach itp.), udostępnianie informacji o środowisku.	Gmina, Powiat, Szkoły, Nadleśnictwa itd.	Zadanie własne
9.	Zgodny z obowiązującymi przepisami monitoring składowiska odpadów	Zarządca składowiska/WIOŚ	Nadzór i kontrola wydawanych decyzji

Cele średniookresowe do 2021 r.:

- Ciągłe doskonalenie systemu zbiórki i segregacji odpadów komunalnych,
- Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców gminy,
- Doskonalenie istniejącego systemu gospodarki odpadami, z wdrożeniem systemu zapewniającego pełną ewidencję wytwarzanych odpadów i ich obrotu,
- Wdrożenie skutecznego systemu kontroli i nadzoru nad gospodarowaniem odpadami, w tym prowadzenie monitoringu,
- Dalsza realizacja celów określonych w Programie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terenie gminy Sępólno Krajeńskie,
- Tworzenie ponadgminnych struktur gospodarki odpadami, współuczestnictwo finansowe i organizacyjne w tworzeniu, prowadzeniu Regionalnych instalacji przetwarzania odpadów komunalnych – RIPOK.

9.2.4. Gospodarka ściekowa i ochrona wód

Wody jako integralna część środowiska oraz siedliska dla zwierząt i roślin, podlegają ochronie, niezależnie od tego, czyja stanowią własność. Zasady ochrony wód są określone w prawie wodnym oraz w prawie ochrony środowiska. Należy podkreślić, że mimo istnienia dwóch źródeł prawnych mających za przedmiot ochronę wody, cel tej ochrony został określony niemal jednakowo w zakresie potrzeb społecznych związanych z korzystaniem z wód przeznaczonych do spożycia, rekreacji i sportów wodnych. Ochrona wód w prawie wodnym wykracza nieco poza te ramy i obejmuje także potrzeby gospodarcze, których podstawą jest dobry stan ekologiczny wód nadających się do chowu i hodowli ryb w warunkach naturalnych. Ochroną są objęte wody powierzchniowe zarówno przepływające w sposób naturalny, jak też sztucznie wydzielone lub znacznie zmienione w wyniku celowego działania człowieka. Ochrona wód, zatem polega na działaniach związanych z unikaniem i ograniczaniem zanieczyszczeń środowiska wodnego, przez wprowadzanie do jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych substancji szczególnie szkodliwych, w tym substancji priorytetowych (czyli substancji szczególnie niebezpiecznych dla wszystkich żywych organizmów). Eliminacja tendencji, antropopresji może być osiągniętą przez budowę lub modernizację sprawnie funkcjonujących oczyszczalni ścieków.

Generalnie w skali gminy można wskazać na dwa negatywne elementy istniejących systemów gospodarowania ściekami, których skutki mają i w przyszłości mogą mieć negatywny wpływ na stan czystości wód powierzchniowych i podziemnych:

- niewykorzystanie obciążenia hydraulicznego istniejącej oczyszczalni.
- niekontrolowane wprowadzanie ścieków do środowiska np. nieszczelne szamba, nielegalne wyloty do rowów melioracyjnych, jezior itp.

Celem odnoszącym się do wód powierzchniowych będzie poprawa ich jakości, biologicznych stosunków w środowisku wodnym i na terenach podmokłych tak, aby dla jednolitych części

wód powierzchniowych uniknąć niekorzystnych zmian w ich stanie ekologicznym i chemicznym oraz osiągnąć lub zachować ich dobry stan. W odniesieniu do wód podziemnych należy dla wyznaczonych jednolitych części wód podziemnych uniknąć niekorzystnych zmian ich stanu ilościowego i chemicznego, odwrócić znaczące i utrzymujące się tendencje wzrostowe zanieczyszczenia powstałego w wyniku działalności człowieka. Należy zapewnić równowagę pomiędzy poborem i zasilaniem wód podziemnych oraz zachować lub osiągnąć dobry stan ilościowy i chemiczny.

Oddzielnym problemem jest dostosowanie efektywności technologicznej oczyszczalni do obowiązujących wymagań. Dla oczyszczalni ścieków komunalnych najistotniejsze znaczenie ma rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 lipca 2006 r. w sprawie warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi, oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego (Dz. U. Nr 137, poz. 984). Określono w nim warunki, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu do wód lub do ziemi ścieków komunalnych i ścieków przemysłowych, z wyodrębnieniem ścieków rozkładalnych biologicznie. W zależności od wielkości oczyszczalni komunalnej, wyrażonej równoważną liczbą mieszkańców, wskazano najwyższe dopuszczalne wartości w ściekach następujących wskaźników: pięciodobowego biochemicznego zapotrzebowania tlenu (BZT₅), chemicznego zapotrzebowania tlenu (ChZT), zawiesin ogólnych, azotu ogólnego i fosforu ogólnego, lub minimalne procenty redukcji zanieczyszczeń. Rozporządzenie to dopuszcza uproszczony sposób obliczania obciążenia istniejącej oczyszczalni ścieków o RLM poniżej 15 000, na podstawie wyników badań kontrolnych ścieków przeprowadzonych w ostatnim roku zgodnie z § 5 ust. 2 w/w ustawy, jeżeli badania nie wykazały żadnych istotnych zmian stanu i składu tych ścieków.

Ważnym zagadnieniem jest pełna i aktualna inwentaryzacja stanu technicznego zbiorników bezodpływowych (szamb), zwłaszcza na obszarach wiejskich. Często istniejące zbiorniki ze względu na ich zły stan techniczny (dotyczy to zwłaszcza zbiorników starych, eksploatowanych przez kilka lub kilkanaście lat, nie zawsze szczelnych) są źródłem zanieczyszczenia środowiska, w tym wód podziemnych. Powinna nastąpić sukcesywna likwidacja zbiorników (szamb) na rzecz oczyszczalni przyzgodowych.

Ścieki przemysłowe, jak wynika z oceny stanu nie mają istotnie negatywnego wpływu na stan czystości wód powierzchniowych i podziemnych. W związku z tym działania w najbliższej przyszłości powinny zmierzać do przeglądu warunków korzystania ze środowiska w poszczególnych obiektach i nadzoru nad funkcjonowaniem urządzeń chroniących wody. Preferowanymi obszarami lokalizacji obiektów przemysłowych powinny być tereny zwodociągowane i skanalizowane.

Tabela Nr 30 Kierunki działań proekologicznych w zakresie gospodarki ściekowej i ochrony wód Gminy Sępólno Krajeńskie na lata 2014-2017

Lp.	Prowadzone działania	Jednostki realizujące /współpracujące	Rola samorządu gminnego
1.	Rozbudowa systemów kanalizacyjnych w ramach krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych	ZGK/Gmina	Zadanie własne
2.	Rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków w ramach krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych	ZGK/Gmina	Zadanie własne
3.	Wspieranie budowy indywidualnych oczyszczalni ścieków w miejscach o rozproszonej zabudowie	Właściciele nieruchomości, Gmina	Propagowanie
4.	Budowa urządzeń do przechowywania nawozów naturalnych	Właściciele gospodarstw, ARiMR	Współpraca